

References

1. Azhniuk B. M. Movna yednist natsii: diaspora y Ukraina /Azhniuk B. M. – K., 1999. – 295 s.
2. Dul'zon A. K kharakteristike ukrainskikh govorov Respubliki Nemtsev Povolzh'ia / A. Dul'zon. – Pokrovsk: Tsent. biuro nauchn. izuchen. dialektov ASSR NP, 1927. – 36 s. (Otchet y stat'i TsBNID, vyp. 1).
3. Sever'ianova A. A. Nekotorye osobennosti interferentsii pri ukrainsko-russkom bilingvisme na dialektnom urovne / Aleksandra Sever'ianova / Avtoreferat diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filolog. nauk. – Rostov-n/D, 1977. – 15 s.
4. Zhovtyi klyn (karta rozselennia ukrainsiv v Nyzhnomu Povolzhi) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://duhvoli.com.ua/index.php?loading=all>.
5. Popov A. Rodnoe donskoe slovo: sistematizirovannyi slovarnyi material Prikhoper'ia / A. Popov. – Volgograd, 2004. – 217 s.
6. Sinel'nikova Valentina. Traditsionnaia kul'tura i byt ukraintsev Volgogradskoi oblasti (konets XVIII – nachalo XXI vv.) / Valentina Sinel'nikova. – Kamyshin, 2009.
7. Tupikova N. A. Osobennosti rechi russkikh i ukraintsev na territoriakh smeshannogo prozhivannia naseleeniia kak istochnik etnolingvisticheskoi informatsii / N. A. Tupikova i dr. // Ukrainistika v Rossii: istoriia, sostoianie, tendentsii razvitiia: materialy Mezhdunar. nauchno-prakt. konferentsii (Moskva, 11-12 noiabria 2009 g.). – Kiev–Moskva–Ufa: Izd-vo Ufimskogo filiala MGGU im. M.A. Sholokhova, 2010. – С. 193-195.

УДК 008+392(477)+378.036

Фурдичко Андрій Орестович

кандидат культурології,
доцент кафедри фольклору, народнопісенного
і хорового мистецтва Київського національного
університету культури і мистецтв
e-mail: akniaz@ukr.net

**ТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ**

Статтю присвячено дослідженню традиційних культурних практик, роль яких у формуванні ціннісних орієнтацій молоді вивчається через актуалізацію традиційної компоненти та отримує висвітлення на основі використання соціологічного, філософського, культурологічного, аксіологічного та інших підходів. З'ясовано, що являють собою культурні та традиційні культурні практики та як вони впливають на формування ціннісних засад буття молоді особи і її орієнтації у сучасному соціумі. Таке усвідомлення значення традиційних культурних практик у формуванні цінностей молоді дає можливість виявити рівень її долучення до надбань традиційної народної культури.

Ключові слова: культура, цінності, аксіологія, традиційні культурні практики, ціннісні орієнтації молоді.

Фурдичко Андрей Орестович, кандидат культурологии, доцент кафедры фольклора, народного и хорового искусства Киевского национального университета культуры и искусств

Традиционные культурные практики как средство формирования ценностных ориентаций современной молодежи

Статья посвящена исследованию традиционных культурных практик, роль которых в формировании ценностных ориентаций молодежи изучается посредством актуализации традиционной компоненты и освещается на основе использования социологического, философского, культурологического, аксиологического и других подходов. Выяснено, что представляют собой культурные и традиционные культурные практики и каким образом они влияют на формирование ценностных основ бытия молодежи и ее ориентации в современном социуме. Такое понимание значения традиционных культурных практик в формировании ценностей молодежи позволяет выявить уровень ее приобщения к достижениям традиционной народной культуры.

Ключевые слова: культура, ценности, аксиология, традиционные культурные практики, ценностные ориентации молодежи.

Furdychko Andrew, candidate of cultural studies, assistant professor of folklore, folk-song and choral singing Kyiv National University of Culture and Arts

Traditional cultural practices as a means of creating value orientations of modern

The article is sanctified to research of traditional cultural practices the role of that in forming of the valued orientations of young people. Is studied through actualization of traditional component and the sociological gets illumination on the basis of the use, culturological, axiology and other philosophical approaches. It is found out, what show a cultural and traditional cultural practices and how they influence on forming of the valued principles of existence of young person and her orientation in modern society. Such realization of value of traditional cultural practices is in forming of values of young people that allows to educe the level of her attaching to acquisitions of traditional folk culture and methods of influence are on him.

Keywords: the culture, traditions, values, the axiology, traditional cultural practical workers, valued orientations.

Розуміння того, що являють собою культурні практики сьогодні є актуальним питанням, яке ставлять перед собою не лише культурологи, а й педагоги, соціологи, журналісти та інші дослідники. Поняття це є відносно новим для сучасних суспільних наук і його можна вважати таким, що розвивається.

Звернення до вивчення традиційних культурних практик також становить особливий науковий інтерес, оскільки сягає розумінням не лише культурної компоненти цього поняття, а й традиції в класичному її розумінні. Вивчення її з позицій ціннісного підходу та можливостей впливу на формування "ціннісного ядра" сучасної молоді людини дозволяє отримати дещо нове розуміння зазначеного феномена.

Дослідження окремих елементів актуалізованої проблематики займалися різні науковці. Широко представлене вивчення окремих елементів культурних практик у працях сучасних вітчизняних філософів Є. Бистрицького, В. Козловського, В. Малахова, С. Пролєєва, В. Табачковського та ін. Досить цікавим та науково обґрунтованим вважаємо дослідження культурної практики, що здійснив В.А.Федь, який розглянув культурну практику в онтогносеологічних вимірах.

Деякі аспекти реалізації культурної практики в рамках сучасного освітнього процесу та його культурної парадигми досліджуються в педагогічній царині науки. Тут варто згадати праці Н.Б. Крилової, О.В. Бондаревської, А.В. Запесоцького та інших. Зазначимо, що в рамках цієї статті вони також представляють певний науковий інтерес.

Заслуговує на увагу вивчення культурних практик О.В. Попович, що здійснюється крізь призму їх поліфункціональності, яке відбувається на основі синтезу універсального та особливого в культурі в цілому. Тут особливе місце займає аксіологічний потенціал культури, а в межах даного дослідження традицій національної культури, яка дозволяє реалізувати ідею про значення того впливу, що мають культурні практики на саморозвиток та самовдосконалення особистості, а також реалізувати потенціал духовних практик національної традиції в контексті найбільш актуальних проблем культуротворчого буття особи.

Цікавими та науково плідними є розвідки соціологів. Автори аналітичної доповіді "Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації в Україні" А.Єрмолаєв, О.Левцун, О.Мельничук, В.Щербина розглядають культурні практики з позицій соціокультурної модернізації, культурної політики, деталізують сформовані культурні практики українців та, аналізуючи їх з позицій якісного складу, роблять висновок про можливість соціокультурної модернізації в сучасному українському суспільстві.

Однак, незважаючи на велику кількість робіт, що вивчають окремі аспекти культурних практик, форми їх реалізації в сучасному житті, традиції та інші елементи народної культури варто зазначити, що на сьогодні відсутнє системне дослідження традиційних культурних практик в контексті їхнього впливу на формування ціннісних орієнтацій молоді. Зазначене й зумовило вибір тематики дослідження.

Метою дослідження, проведеного в рамках даної статті, є вивчення традиційних культурних практик в контексті актуалізації їх як своєрідного засобу формування ціннісних орієнтацій молоді.

Філософська традиція дає розуміння культурної практики з погляду її практичної складової тобто як окремих видів практичної діяльності людини, а В.А. Федь представляє її як узагальнену модель функціонування культуротворчої діяльності, що виражає світоглядні традиції в різних модусах буття: часі, русі, просторі. Саме вони верифікують культуротворчість в матеріальній предметності, артефактах, представляючи її в духовному та предметному "тілі" культури [1, 35-36].

Виходячи з підходу О.Шпенглера, виділяють альтернативні культурні та цивілізаційні практики, які можуть виступати як в матеріальному так і в духовному вираженні. В.А. Федь вважає найбільш ефективним методом аналізу культурних практик онтогносеологічний інструментарій, оскільки основою практики є свідомість ("онтос") та пізнання ("гнозис"), що потребує звернення до німецької класичної філософії. На підставі зазначеного автор робить висновок про те, що культурні практики, будучи "часовими" вписуються у просторову причинність світоглядних орієнтирів та виступають специфічними матеріально-духовними формами, що дозволяють реалізувати певну просторово-часову модель буття, яка закріплюється в культурному типі [1, 36]. Діапазон культурної практики не обмежується конкретним видом діяльності, сюди автор відносить й буття в світі культурних цінностей, їх створення, світ, який творить людина і який творить її, це світоглядні переваги, які закріплені у традиції того чи іншого типу культури [2, 54-56]. Підкреслюючи складність культурної практики, дослідник наголошує на тому, що вона поряд з іншими напрямками своєї реалізації, виявляє світоглядні цінності та традиції, які виступають основою їх збереження.

Для адекватного розуміння значення традиційних культурних практик в формуванні ціннісних засад розвитку молоді особи, необхідно визначитися з тим, що слід розуміти під цим складним поняттям. Тут постає питання, що включати до складу культурних практик. На думку соціологів, авторів аналітичної доповіді "Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації в Україні", до культурних практик слід відносити: дозвільні практики (відвідування театрів, музеїв, художніх виставок, перегляд телепередач), музичні вподобання, практики читання та інтернет як дозвілля та джерело культурного контенту [3].

Зазначимо, що культурні практики деякі науковці визначають як розмаїття дослідницьких, організаційно-комунікативних, соціально-орієнтованих та художніх способів дії, які по суті є практичними процесами так званої "проби" [4, 87]. За допомогою якої особистість, що формується, опановує цікаву для неї інформацію у відповідності з власними мотивами та програмою освіти. Але, цілком зрозумілим є те, що зміст культурних практик не обмежується лише освітою. Сюди також включено звичайні, повсякденні способи самовизначення та самореалізації молоді людини, які тісно пов'язані з екзистенційною природою її буття та со-буття з іншими людьми. Н.Б.Крилова відносить до культурної практики

також й своєрідні апробації (що розуміється тут як здійснення постійних та одиничних спроб) нових способів, форм діяльності та поведінки з метою задоволення різноманітних інтересів і потреб [4, 89]. Саме на цих засадах формуються риси характеру та стиль поведінки особи. Особливе значення в контексті даного дослідження має те, що в рамках культурних практик відбувається становлення та розвиток культурної домінанти особистості головної культурної ідеї, яка досить часто стає справою усього її подальшого життя. Тут слід наголосити на особливому значенні традиційної компоненти.

Звертаючись до визначення традиційної компоненти культурної практики слід зазначити, що результативно представити її допоможе застосування компаративного підходу через порівняння традиційних елементів з раціоналізованими компонентами буття сучасного суспільства.

Традиційну культуру влучно визначає дослідник І.С.Сакович, який представляє її як живий та органічний канон людського буття, в якому людина задовольняє власні глибинні антропологічні та екзистенційні потреби, які вчений називає традиціогенними [5, 105]. Формуючи групу таких особливих потреб, Т.С. Сакович включає туди потребу в соціально-духовному становленні, об'єктивності як форми людського буття, людських змістах буття, його стійкої форми, пошук самоідентифікації.

Як слушно вважає В.Н. Даренська, ціннісно-смысловим джерелом в традиційній культурі є сакральні тексти, в них формується генеральний зміст, що об'єднує навколо себе всі інші [6, 139]. Головним типом пізнання в такому контексті виступає релігія, що являє собою пізнання особливої якості ціннісне, екзистенційне, смыслове та стійке. Такому типу мислення протистоїть технологічне тут головним параметром виступають засоби, які є все, а головна мета є нічим. Даний тип мислення демонструє існування інноваційної культури, яка не має магістрального смыслового вектора, тому й всі другорядні в ній носять відносний, тимчасовий та кінцевий характер. У такому типі культури панує знання, що позбавлене смыслу та має назву інформація. Позбавлене такого генерального смыслу, інноваційне суспільство є занадто відкритим до оновлення не лише інформації, а й таких фундаментальних категорій, як цінності, смысли та норми. Саме тому такі смыслоутворюючі інститути, як сім'я, релігія знаходяться в важкому стані. Доросле населення пестує старі смысли в суспільстві, що швидко змінюється. А нове покоління народжується із "патологією смыслодефіциту". Програму постіндустріального суспільства можна представити як функціональне існування, де головною ідеєю є людина як споживач матеріальних благ.

В основі альтернативної концепції постає людина, яка збагачена традиційними смыслами: вона не втрачає душевної рівноваги, коли стикається з тілесними та психологічними стражданнями, оскільки в ній домінують індивідуальні смыслові структури. Зазначене підкреслює надзвичайну важливість традиційної компоненти в сумі постійно реалізованих культурних практик, оскільки саме вона стає тим смысловим фундаментом, що утримує людину та її буття в стані рівноваги. Особливе значення це положення має для молодого покоління, яке зростає в лоні інноваційної та технологічної культури та досить часто просто позбавлено ціннісноутворюючого впливу традиційних культурних практик.

В.Н. Даренська визначає традиційну культуру як специфічний тип організації життєдіяльності, заснований на ієрархічному, еталонному, циклічному та символічному мисленні [6, 140]. Дослідниця виокремлює традиційну та посттрадиційну культуру та розрізняє їх на підставі відношення до смыслу (цілі) дії.

В рамках досліджуваної проблематики традицію слід розглядати як певний механізм, основне призначення якого полягає в збереженні, відтворенні трансляції, а також оновленні соціально значимого досвіду.

Н.В.Сергєєва визначає традицію як постійний елемент культури та підкреслює її значення як способу передачі досвіду поколінь в контексті суспільної практики [67, 145-146]. Дослідниця виділяє ряд незамінних культурних функцій, які виконує традиція:

- встановлює спадкоємність культури, поєднує всі її елементи в єдине ціле;
- виступає каналом передачі інформації. Тут дослідниця наголошує, що традиція є особливо потужним засобом, який не тільки передає, а й фіксує, обробляє та зберігає надбання народу. Найбільш яскраво зазначене знаходить прояв саме в усній формі;
- виконує своєрідну селективну функцію, оскільки в традиції спільноту закладається усе, що має найвищу цінність, а інше забувається;
- виступає формою соціалізації, навчання та виховання молодого підростаючого покоління.

Схожу функціональну спрямованість мають культурні практики, що реалізуються з урахуванням традиційної компоненти. Тут, власне традиції можна прирівнювати до культурних практик, через які відбувається зв'язок між поколіннями, передача зразків усної народної творчості, відбір та акумуляція найбільш значущих елементів, а також й соціалізація особистості. Але, зважаючи на складну поліфункціональну природу зазначеного феномена [8, 196-197], слід звернути увагу на його невимірність лише однією традицією. Смыслові рамки традиційних народних практик значно ширші.

Саме такі традиційні культурні практики здатні впливати на формування моральної та естетичної складової культури молоді та виховувати її в душі родинних цінностей, поваги та шляхетного ставлення до старшого покоління, дбайливо ставитися до рідної землі, природі, а також до культурних та інших цінностей народу [9, 95]. Участь молоді у традиційних культурних практиках дасть їй змогу не лише отримати загальне уявлення про досвід, знання та звичаї предків, а й освоїти інші види соціально значущої практики, що утворить міцний фундамент для розвитку гармонійної особистості. Надасть плідне підґрунтя для розвитку найкращих якостей національного характеру.

Особливість існування народної культури полягає в безпосередній трансляції усних форм традицій, що реалізуються шляхом традиційної культурної практики, яку також називають соборною або колективною, та такою, що характеризує належність будь-якого етнографічного або фольклорного факту не окремому індивіду або соціальній спільності, а всій спільноті в декількох поколіннях [9, 112].

Отже, традиційна культурна практика реалізується в процесі сумісної діяльності, безпосередньої комунікації, в рамках якої відбувається не тільки відтворення та процес відбору найбільш значимого для певної спільності досвіду, а й його акумуляція та збереження в колективній пам'яті народу. Ті елементи, що не мають значимості для спільноти, забуваються. Цей процес також отримав власну назву колективна цензура.

Сьогодні в світі спостерігаються дві різновекторні тенденції: перша формується на підставі глобалізації, що проявляє себе в утворенні певної універсальної культури, що має цінності, символи, норми та ідеї, що охоплюють широкий культурний пласт усього людства. Другий пов'язують з протилежними тенденціями регіоналізації, в яких реалізується потреба в усвідомленні власного культурно-історичного шляху, на власному соціально-культурному просторі, виникає потреба в ідентифікації своєї долі зі своєю країною, її минулим, теперішнім та майбутнім. В сучасних умовах спостерігається звернення до традиційних культурних практик як до своєрідного засобу самозбереження нації. Як вже було зазначено, культурні практики являють собою різноманітні форми діяльності людини, які спрямовані на задоволення її потреб та інтересів, вони включають освоєння певних видів діяльності, що реалізують виступає фундаментом для становлення та розвитку культурної домінанти особи. Виходячи з цього, традиційні культурні практики можна визначити як віддзеркалення вічного екзистенційного досвіду.

Отже, проведене в даній статті дослідження дозволяє репрезентувати низку висновків, що можуть стати основою для подальших досліджень в запропонованій тематиці. По-перше, це те, що традиційні культурні практики являють собою віддзеркалення вічного екзистенційного досвіду, який ґрунтується на механізмах відбору найбільш значущих елементів досвіду, їх акумуляції та збереженні в народній пам'яті.

По-друге, традиційні культурні практики виступають своєрідним засобом засобу самозбереження нації, що постає як нагальна потреба та актуалізується в сучасних умовах розвитку дихотомічних тенденцій глобалізації регіоналізації.

По-третє, визначено, що вплив, який мають традиційні культурні практики на ціннісні орієнтації сучасної молоді є значним та являє собою необхідність, оскільки участь молоді у традиційних культурних практиках дає не лише загальне уявлення про досвід, знання, традиції та звичаї предків, а й залучає до різних видів соціально значущої практики, яку в сучасному світі не так легко знайти. Зазначене сприятиме утворенню міцного фундаменту для розвитку гармонійної особистості та надасть плідне підґрунтя для розвитку найкращих якостей національного характеру

Література

1. Федь В.А. Культурна практика в онтогносеологічних вимірах / В.А. Федь // Вісник Донбаського державного педагогічного університету. Серія : Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства. – 2014. – Вип. 3. – С. 33-41.
2. Федь В.А. Вплив Постмодернізму на розвиток теорії культурної практики / Федь В.А. // Мультиверсум. Філософський альманах: Зб. наук. праць / Гол. ред. В.В. Лях. – К., 2009. – Вип. 80. – 244 с.
3. Єрмолаєв А. Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації в Україні [Електронний ресурс] : Аналітична доповідь / А.Єрмолаєв, О.Левцун, О.Мельничук, В.Щербина; Київ 2012. – Режим доступу: http://ifeat.org.ua/load/kulturni_praktiki_i_kulturna_politika/4-1-0-395.
4. Крылова Н.Б. Личность в социокультурном измерении: история и современность / Крылова Н.Б. – М.: Индрик, 2007. – 345 с.
5. Сакович И. С. Эволюция традиции в культуре новационного общества: дис. канд. филос. наук / Сакович И. С. – Н.Новгород, 2004. – 187 с.
6. Даренская В.Н. Традиционная народная культура как предмет философской рефлексии [Електронний ресурс] / В. Н. Даренская // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. – 2009. – № 2. – С. 137-142.
7. Сергеева Н.В. Виховний потенціал надбань традицій народної культури [Електронний ресурс] / Н.В. Сергеева // Духовність особистості. – 2012. – Вип. 3. – С. 143-151.
8. Попович О. Соціальні функції культури та місце компенсаційно-креативної функції серед них [Електронний ресурс] / О. Попович // Схід. – 2014. – № 1. – С. 193-198.
9. Богуцький Ю.П. Українська культура в європейському контексті / Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатько. – К. : Знання, 2007. – 679 с.
10. Культурологічний словник / за ред. В. І. Рожка. – К.: НМАУ, 2011. – 464 с.

References

1. Fed V.A. Kulturna praktyka v ontognoseologichnykh vymirakh / V.A. Fed // Visnyk Donbaskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Sotsialno-filosofski problemy rozvytku liudyny i suspilstva. – 2014. – Vyp. 3. – S. 33-41.
2. Fed V.A. Vplyv Postmodernizmu na rozvytok teorii kulturnoi praktyky / Fed V.A. // Multyversum. Filosofskiy almanakh: Zb. nauk. prats / Hol. red. V.V. Liakh. – K., 2009. – Vyp. 80. – 244 s.

3. Yermolaiev A. Kulturni praktyky i kulturna polityka. Aktualni pytannia sotsiokulturnoi modernizatsii v Ukraini [Elektronnyi resurs] : Analitichna dopovid / A.Yermolaiev, O.Levtsun, O.Melnychuk; V.Shcherbyna; Kyiv 2012. – Rezhym dostupu: http://ifteatr.org.ua/load/kulturni_praktiki_i_kulturna_politika/4-1-0-395.
4. Krylova N.B. Lichnost' v sotsiokul'turnom izmerenii: istoria i sovremennost' / Krylova N.B. – M.: Indrik, 2007. – 345 s.
5. Sakovich I. S. Evoliutsiia traditsii v kul'ture novatsionnogo obshchestva: dis. kand. filos. nauk / Sakovich I. S. – N.Novgorod, 2004. – 187 s.
6. Darenkaia V.N. Traditsionnaia narodnaia kul'tura kak predmet filosofskoi refleksii [Elektronnyi resurs] / V. N. Darenkaia // Visnyk Natsionalnogo aviatsiinoho universytetu. Ser. : Filosofiia. Kulturolohiia. – 2009. – № 2. – S. 137-142.
7. Serhieieva N.V. Vykhovnyi potentsial nadban tradytsii narodnoi kultury [Elektronnyi resurs] / N. V.Serhieieva // Dukhovnist osobystosti. – 2012. – Vyp. 3. – S. 143-151.
8. Popovych O. Sotsialni funktsii kultury ta mistse kompensatsiino-kreatyvnoi funktsii sered nykh [Elektronnyi resurs] / O. Popovych // Skhid. – 2014. – № 1. – S. 193-198.
9. Bohutskiy Yu.P. Ukrainska kultura v yevropeiskomu konteksti / Yu.P. Bohutskiy, V.P. Andrushchenko, Zh.O. Bezvershuk, L.M. Novokhatko. – K. : Znannia, 2007. – 679 s.
10. Kulturolohichni slovnyk / za red. V. I. Rozhka. – K.: NMAU, 2011. – 464 s.

УДК 168.522

Холодинська Світлана Миколаївна
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософських наук
Державного вищого навчального закладу
"Приазовський державний технічний університет"
e-mail : svetlana01091970@mail.ru

ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР СПАДЩИНИ МИХАЙЛЯ СЕМЕНКА

У статті розглядаються програмні маніфести видатного українського поета-футуриста Михайля Семенка, в яких відображено засадні концептуальні положення, що стали основою його теорій кверо-футуризму і пан-футуризму. Доведено, що М. Семенко ототожнює ідеологію із змістовним наповненням творів пан-футуристичного спрямування.

Ключові слова: кверо-футуризм, пан-футуризм, деструкція, ідеологія, інтуїтивізм, національне, загальнолюдське, синтез.

Холодинская Светлана Николаевна, кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры философских наук Государственного высшего учебного заведения "Приазовский государственный технический университет"

Теоретическое измерение наследия Михайля Семенко

В статье рассматриваются программные манифесты известного украинского поэта-футуриста Михайля Семенко, в которых нашли отражение основополагающие положения, ставшие основой его теорий кверо-футуризма и пан-футуризма. Показано, что М. Семенко отождествляет идеологию с содержательным наполнением произведений пан-футуристического направления.

Ключевые слова: кверо-футуризм, пан-футуризм, деструкция, идеология, интуитивизм, национальное, общечеловеческое, синтез.

Kholodynska Svitlana Mykolaivna, Candidate of Philosophical Sciences, associate professor, associate professor of Philosophical Sciences Department, State Higher Education Establishment 'Pryazovsk State Technical University'

Theoretical dimension of Mykhailo Semenko's heritage

The article deals with the policy manifestos of the famous Ukrainian poet-futurist Mykhailo Semenko. They reflect fundamental regulations assumed as the basis of his Quero-Futurism and Pan-futurism theories.

Key words: Quero-Futurism, Pan-Futurism, destruction, ideology, intuitionism, national, universal, synthesis

Активізація художніх пошуків та експериментів, що відбулася на початку ХХ ст., зумовила значні культуротворчі трансформації, одним з найпоказовіших наслідків яких став феномен авангарду – визначний етап у розвитку європейського мистецтва. Серед багатьох напрямків, які, так би мовити, об'єдналися під гаслами авангардизму, особливе місце посідає футуризм, що, з одного боку, виявився самодостатнім художнім явищем, а з іншого – є невід'ємною складовою загального авангардистського руху.

Як відомо, феномен футуризму неодноразово опинявся у полі естетико-мистецтвознавчих досліджень і має більш ніж солідну наукову бібліографію, що дозволяє простежити шляхи його аналізу у просторі та часі. Проте інтерес науковців до футуристичного мистецтва не згасає і сьогодні, стимулюючи накреслення нових ракурсів його вивчення, які часто-густо зумовлюють необхідність виходу у більш широкий гуманітарний контекст. Це, зокрема, пов'язано із питанням теоретико-практичного паритету у спадщині видатних митців світу, що, спонукаючи до розвідок естетиків, літературознавців, психологів, мистецтвознавців, надає означеній проблемі міждисциплінарного статусу.

Наразі показовою є тенденція, яка склалася в українській естетичній думці останніх десятиліть, а саме – осмислення широкого концептуального поля ідей видатних практиків мистецтва, передусім –